

AVOCATUL POPORULUI

*Domeniul privind
prevenirea torturii – MNP*

Aprob,
Avocatul Poporului,

*Raport
privind vizita desfășurată la Căminul de Bătrâni „Armonia”, str. Presei nr. 6,
sector 1, București*

Raportul este structurat pe trei capitole, după cum urmează:

- 1. Cadrul general și organizarea activității de monitorizare**
- 2. Constatările rezultate din activitatea de monitorizare**
- 3. Recomandări**

București - 2021

1. Cadrul general și organizarea vizitei

În temeiul art. 16 alin. (1) și a art. 39 alin. (3) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, o echipă de vizitare formată din reprezentanți ai instituției Avocatul Poporului și un reprezentant al unei organizații neguvernamentale, a efectuat la data de 17 iunie 2021, o vizită prin folosirea mijloacelor alternative la Căminul de Bătrâni „Armonia”, str. Presei nr. 6, sector 1, București.

Vizita a fost anunțată și a avut ca obiective:

-consolidarea protecției persoanelor custodiate împotriva torturii și a pedepselor și tratamentelor inumane sau degradante;

-verificarea măsurilor luate pentru prevenirea și combaterea efectelor pandemiei de COVID-19;

-verificarea stării de sănătate a persoanelor private de libertate (inclusiv mărcile traumatiche) și tratamentul aplicat acestora;

-alte aspecte cu relevanță pentru activitatea Mecanismului Național de Prevenire a Torturii în locurile de detenție, în momentul vizitei.

La efectuarea vizitei au participat domnul _____ - jurist, consilier în cadrul instituției Avocatul Poporului, domnul _____ - colaborator extern specialist medic, precum și doamna _____ - reprezentant al Organizației Neguvernamentale „Asociația Europeană pentru protecția Omului și Protecția Copilului (AEPOPC)”.

Membrii echipei de vizitare au purtat discuții cu reprezentanții Căminului de Bătrâni „Armonia”, str. Presei nr. 6, sector 1, București.

Având în vedere condițiile speciale impuse de starea de alertă, instituită prin Hotărârea Guvernului nr. 967/2020 privind prelungirea stării de alertă pe teritoriul României și măsurile care se aplică pe durata acesteia pentru prevenirea și combaterea efectelor pandemiei de COVID-19 și în scopul desfășurării vizitei în cele mai bune condiții, au fost efectuate mai multe activități:

-anterior efectuării vizitei, membrii echipei de vizitare au participat la o instruire în care s-au prelucrat următoarele materiale: Evaluare de risc și Plan de prevenire și protecție COVID-19, Procedura SSM pentru eliminarea/diminuarea riscului de infectare cu noul coronavirus COVID-19, Legea nr. 319/2006 a securității și sănătății în muncă, Măsuri de electrosecuritate, Legea nr. 307/2006 privind apărarea împotriva incendiilor, Ordinul nr. 3577/831/2020 privind măsurile pentru prevenirea contaminării cu noul coronavirus SARS-CoV-2 și pentru asigurarea

desfășurării activității la locul de muncă în condiții de securitate și sănătate în muncă, pe perioada stării de alertă, Instrucțiuni proprii de securitate și sănătate în muncă specifice activității desfășurate, Măsuri de traseu.

-tot anterior vizitei, pentru a reduce riscul îmbolnăvirii cu COVID-19, au fost solicitate conducerii Căminului unele informații, ce au putut fi analizate din timp de către membrii MNP și, în acest fel, durata vizitei a fost redusă;

-la intrarea în Sala de Protocol a instituției Avocatul Poporului (unde a fost efectuată vizita prin folosirea mijloacelor alternative) s-a efectuat triajul epidemiologic, prin verificarea simptomatologiei clinice preponderent respiratorie (tuse frecventă, strănut frecvent, stare generală modificată, rinoree etc.) a membrilor echipei de vizitare, a fost măsurată temperatura corporală a membrilor echipei de vizitare (toate persoanele având o temperatură situată sub 37,3° C), fiind completate în acest sens, de către membrii MNP, a Procesului-verbal încheiat cu ocazia efectuării vizitei prin folosirea mijloacelor alternative și a Fișei de instruire colectivă.

2. Constatările rezultate din vizita efectuată

Din discuțiile purtate cu reprezentanții Căminului de Bătrâni „Armonia” și din analiza documentelor puse la dispoziție de conducerea acestuia, s-au constatat următoarele:

Căminul de Bătrâni “Armonia” este un serviciu social înființat de furnizorul de servicii sociale Asociația pentru Redescoperirea Morală și Cultură Maria Rosetti, cu o capacitate de 114 locuri, care asigură găzduire și hrană, îngrijiri medicale, asistență socială, resocializare și activități de petrecere a timpului liber, pentru cei 100 de beneficiari existenți la momentul efectuării vizitei. Astfel, Căminul nu se confruntă cu fenomenul de supraaglomerare, gradul de ocupare la momentul efectuării vizitei, fiind de 87,72%.

Totodată, Căminul deține Licența de funcționare emisă de Ministerul Muncii și Justiției Sociale, pentru o perioadă de 5 ani, de la data de 15 ianuarie 2020, la data de 14 ianuarie 2025, în conformitate cu prevederile Legii nr. 197/2012 privind asigurarea calității în domeniul serviciilor sociale, cu modificările ulterioare.

De asemenea, Căminul avea Autorizație sanitară de funcționare nr. 1547 din data de 15 noiembrie 2016, emisă de Ministerul Sănătății - Direcția de Sănătate Publică a Municipiului București, pentru Cod CAEN 8730 - Activități ale căminelor de bătrâni și ale căminelor pentru persoane aflate în incapacitate de a se îngriji singure.

Unitatea vizitată funcționa din anul 2016 în regim privat, într-o clădire nouă, spațioasă, care oferea posibilitatea amenajării de spații multifuncționale, iar din discuțiile purtate cu reprezentanții Căminului a reieșit că, acesta era structurat, astfel: *parter* (format din: birou director, birou asistent social, cabinet psiholog, sală de mese, cinci grupuri sanitare, camere locuibile, centrală termică); *etaj 1* (format din: farmacie, magazie de haine, sală de mese, cinci grupuri sanitare, camere locuibile); *etaj 2* (format din: birou contabil, birou administrator, cabinet medical, sală de mese, cinci grupuri sanitare, camere locuibile).

La nivelul Căminului, existau 38 de camere locuibile dotate cu câte 3 paturi fiecare, iar într-o clădire separată existau, o magazie și un bloc alimentar. Persoanele cazate beneficiau de o curte cu o suprafață de 2.000 m² pentru petrecerea timpului în aer liber.

Din informațiile furnizate de reprezentanții Căminului a rezultat că, serviciile sociale furnizate de către unitatea vizitată erau în conformitate cu prevederile actelor legislative în vigoare:

- Legea nr. 17/2000 privind asistența socială a persoanelor vârstnice;
- Legea nr. 292/2011 a asistenței sociale, cu modificările ulterioare;
- Legea nr. 197/2012 privind asigurarea calității în domeniul serviciilor sociale;
- Hotărârea de Guvern nr. 886/2000 pentru aprobarea Grilei Naționale de Evaluare a nevoilor persoanelor vârstnice;
- Ordonanța Guvernului nr. 27/2002, privind reglementarea activității de soluționare a petițiilor;
- Ordonanța Guvernului nr. 68/2003 privind serviciile sociale;
- Hotărârea de Guvern nr. 539/2005 pentru aprobarea Nomenclatorului instituțiilor de asistență socială și a structurii orientative de personal, a Regulamentului-cadru de organizare și funcționare a instituțiilor de asistență socială, precum și a Normelor metodologice de aplicare a prevederilor legislative privind serviciile sociale;
- Ordinul Ministrului muncii și protecției sociale nr. 2126/2014 privind Standardele minime de calitate pentru acreditarea serviciilor sociale destinate persoanelor vârstnice;
- Alte norme și reglementări legale naționale și internaționale din domeniu (spre exemplu: Carta Drepturilor și Responsabilităților Persoanelor Vârstnice din Cămin, adaptată la prevederile legislative ale Cartei Europene a Drepturilor și Responsabilităților Persoanelor Vârstnice).

Referitor la măsurile luate pentru prevenirea și combaterea efectelor pandemiei de COVID-19, din discuțiile purtate cu reprezentanții Căminului de Bătrâni “Armonia” și din analiza documentelor puse la dispoziție de conducerea acestuia, s-au constatat următoarele:

Căminul s-a preocupat în mod activ de asigurarea unor condiții de rezidență pentru beneficiari și de muncă pentru angajați, care să minimalizeze riscul de infectare cu COVID-19.

În acest sens, a fost întocmit Planul de urgență privind prevenirea și managementul situației generate de epidemia de COVID-19. Din studierea documentului menționat a rezultat că, acesta cuprindea aspecte din care reieșea faptul că a fost organizată activitatea desfășurată în Cămin, atât în situația generală impusă de pandemie, cât și în situația specială de apariție a unui focar de infecție cu COVID-19.

Totodată, la nivelul Căminului, au fost luate următoarele măsuri, privind:

-managementul intrărilor și ieșirilor, în sensul că: a fost limitată intrarea și prezența (numeric și timp petrecut la vizită) în clădire a vizitatorilor. În cazul identificării simptomelor de febră sau infecție respiratorie, aceștia nu au avut acces în clădire. Persoanele primite în Cămin și-au înregistrat într-un registru datele de identificare și au furnizat anumite informații cu privire la starea de sănătate. Au fost afișate la intrarea în Cămin instrucțiuni pentru public privind păstrarea distanței sociale de 1,5m - 2 m, acoperirea tușitului și a strănutului, respectarea instrucțiunilor primite de la personalul Căminului și au fost utilizate materiale dezinfectante, mănuși și măști de protecție pentru personalul care a interacționat cu publicul. Au fost dezinfectate cu soluții pe bază de clor suprafețele și podelele, la intervale regulate, din zona de acces a publicului. Au fost ventilate spațiile în care au avut acces persoanele din comunitate (minim 30 de minute/zi). În situația realizării unei activități de aprovizionare, primirea bunurilor a fost realizată într-o zonă exterioară, iar persoanele care au asigurat livrarea a trebuit să poarte la rândul lor materiale de protecție. De la data de 8 martie 2020, s-a restricționat total intrarea oricăror persoane străine de Cămin, pe toată durata instituirii stării de urgență pe întreg teritoriul României.

-controlul intern, în sensul că: a fost efectuată instruirea permanentă a personalului privind procedurile actualizate aferente planului de urgență. Au fost asigurate cantități suficiente de produse, măști medicale și mănuși chirurgicale pentru protecția personalului. Materialele dezinfectante, prosoapele de hârtie de unică folosință au fost amplasate în locuri vizibile, astfel încât să fie accesibile. A fost asigurată curățenia și igiena spațiilor de birouri, a holurilor, a spațiilor de cazare, obiectelor de mobilier, mânerelor ușilor etc. Angajații care au prezentat

simptome de îmbolnăvire au fost trimiși în regim de urgență la medicul de familie, în vederea consultării și adoptării măsurilor necesare, aplicabile în astfel de situații. Angajații au fost instruiți în vederea familiarizării cu procedurile de autoverificare a stării de sănătate, pentru a putea autoidentifica apariția unor semne specifice infecțiilor respiratorii.

-*organizare*, în sensul că: s-a stabilit o echipă de permanență care a asigurat comunicarea și raportarea în timp util a informațiilor referitoare la incidentele legate de infecția cu Coronavirus. S-a postat la intrarea în Cămin, sau după caz, într-un loc accesibil tuturor beneficiarilor și angajaților, datele de contact a persoanelor ecipei de permanență. Au fost asigurate comunicările electronice (internet) și de telefonie cu mediul extern: familiile/aparținătorii beneficiarilor, personalul indisponibil temporar, autorități etc. Au fost asigurate resursele umane pentru asigurarea continuității serviciilor sociale: au fost întocmite liste cu personalul disponibil pentru a înlocui resursele umane indisponibile.

Toate informațiile privind aspectele menționate, au fost făcute permanent publice și în timp util, instituțiilor abilitate. Totodată, s-au căutat soluții care să permită funcționarea Căminului și îngrijirea corespunzătoare a beneficiarilor.

Referitor la asistența medicală

La momentul vizitei, majoritatea beneficiarilor erau greu deplasabili, fiind imobilizați la pat aproximativ 20 de beneficiari. Pentru aceștia, era asigurată schimbarea pampersilor de 4 ori pe zi.

Din precizările făcute de asistentul medical coordonator a rezultat că existau 4 beneficiari care aveau escare dar care nu puneau probleme deosebite stării de sănătate a acestora.

La nivelul Căminului, își desfășura activitatea un medic medicină generală/medicină de familie (medic de prim contact) care se ocupa de sănătatea beneficiarilor, după un program de consultații stabilit (în zilele de marți și joi, câte două ore când vede cazurile acute) și care emitea rețetele medicale care erau înmânate aparținătorilor.

Pentru beneficiarii înscriși pe lista sa de capitație, medicul întocmea rețete la intervale de 1-3 luni.

Totodată, pentru ca beneficiarii să primească medicamentele prescrise de către medici pentru consultațiile de specialitate care nu se încadrau în pachetul de bază oferit de Cămin, aparținătorii fie cumpărau medicamentele menționate în rețete, fie achitau contravaloarea acestora și cineva din cadrul Căminului se ocupa de cumpărarea lor.

În cazul agravării stării de sănătate a unui beneficiar, se apela numărul unic de urgență 112.

În ceea ce privește activitatea asistentelor medicale din cadrul Căminului, acestea lucrau la program de tură respectiv, 12 cu 24 de ore. Pe timpul zilei, erau două asistente care, prin rotație, aveau program de 8 ore, 12 ore, sau 24 ore, iar noaptea lucra un asistent medical în cadrul unei ture de 24 ore. De asemenea, existau și 20 infirmiere și îngrijitori. Pe timpul nopții, lucrau trei infirmiere, câte una pe fiecare etaj, acestea realizând control/verificare la interval de 3 ore (ușile de la camere fiind deschise).

Majoritatea beneficiarilor aveau afecțiuni psihice - demență Alzheimer, boala Parkinson, schizofrenie (1 caz). Din discuțiile purtate cu medicul Căminului a reieșit faptul că, în general, pacienții erau liniștiți.

La nivelul Căminului, exista de 5 ani de zile o colaborare între Cămin și un medic psihiatru. Acesta a reevaluat beneficiarii când i s-a solicitat acest lucru și a întocmit rețetele necesare, pe care aparținătorii le-au cumpărat. Asistentul medical coordonator a ținut legătura cu medicul psihiatru, care a venit pentru consultații la Cămin (activitate desfășurată, o dată pe lună). La ultima vizită în Cămin, medicul psihiatru a consultat 20 de beneficiari. Pentru pacienții care puteau deveni agitați, medicul psihiatru lăsa o marjă de +/- ½ comprimat, reușindu-se astfel echilibrarea acestora de către asistenta medicală.

Totodată, la nivelul Căminului, exista o colaborare și cu un medic neurolog care, la 2-3 luni, evalua beneficiarii care au avut accidente vasculare cerebrale, sau aveau boala Parkinson (6 beneficiari), epilepsie de tip grand mal (2 beneficiari, aceștia fiind controlați terapeutic). Din 100 beneficiari ai Căminului, aproximativ 97 dintre aceștia urmau tratament pentru demență.

De asemenea, înaintea declarării pandemiei cu Coronavirus, Căminul avea o colaborare cu un kinetoterapeut, contra cost. Astfel, beneficiarii făceau câte doua sedințe pe săptămână, individual sau colectiv. În ultima lună, nu s-au înregistrat cereri pentru kinetoterapie.

La nivelul Căminului, existau și 20 de beneficiari care aveau diabet zaharat, aceștia urmând tratament cu medicamente anti-diabetice orale și/sau insulină. Valorile glicemiei măsurate erau transmise medicului diabetolog, iar acesta elibera rețetele.

Înainte de declararea pandemiei, fiecărui beneficiar i se făceau analize o dată la trei luni, fiind implicate circa cinci laboratoare de analize (nu existau contracte între Cămin și laboratoare). De la începutul anului 2021, beneficiarilor nu li s-a mai făcut nicio analiză medicală

din cauza lipsei fondurilor de la Casa Județeană de Asigurări de Sănătate. Atât asistentul medical coordonator cât și medicul de familie al beneficiarilor au contactat mai multe laboratoare, dar răspunsul a fost identic respectiv, că nu există fonduri.

Pentru cei 6 beneficiari care purtau permanent sondă urinară, aceasta le era schimbată la spital, la intervale de 14 zile, 21 zile sau 30 de zile în funcție de recomandarea medicului. Asistentul medical coordonator a precizat că a întâmpinat dificultăți în relația cu ambulanța atunci când a fost solicitată să preia un pacient pentru schimbarea sondei, iar uneori, au fost necesare discuții mai lungi în acest sens. Totuși, nu au fost cazuri în care, la solicitarea ambulanței de către Cămin, personalul acesteia să nu preia pacientul.

La momentul efectuării vizitei, în Cămin erau cazați și patru beneficiari care aveau escare. Beneficiarii care prezentau escare erau îngrijiți de asistentele medicale din cadrul Căminului, aceștia beneficiind de saltele corepunzătoare (antiescară). Asistenta coordonatoare a precizat că, pe perioada în care un beneficiar a fost internat în spital, escarele acestora nu au fost prea bine îngrijite.

Din discuțiile purtate cu reprezentanții Căminului a reieșit că, nu s-a întâmplat ca beneficiarii să cadă din paturi, acestea fiind dotate cu protecții laterale. Totodată, la nivelul Căminului, existau 38 de camere dotate corespunzător cu paturi (prevăzute cu saltele Relaxa), televizor și mobilier (noptieră, dulap pentru depozitarea hainelor), iar lenjeriile de pat (păstrate în depozitul Căminului) erau asigurate de o firmă specializată care asigura spălarea și înlocuirea acestora, atunci când era necesar.

La nivelul Căminului, în ultimul an, au existat două decese în rândul beneficiarilor, care au fost înregistrate la spital.

Din luna martie 2020, beneficiarilor nu li s-a mai permis să fie vizitați, pe toată durata stării de urgență. La momentul vizitei, aparținătorilor le era permis să viziteze beneficiarii dar, cu respectarea măsurilor și regulilor impuse de către DSP, pentru reducerea riscului de îmbolnăvire cu COVID-19.

În rândul beneficiarilor și angajaților au fost înregistrate 30 de cazuri de COVID-19 în perioada iunie-iulie 2020. Cei 80 de beneficiari declarați cu COVID-19 în noiembrie 2020, nu au mai fost internați în spital. În luna martie 2021, s-au înregistrat cinci beneficiari declarați cu COVID-19, care au fost tratați în Cămin (starea de sănătate a acestora fiind bună, la momentul efectuării vizitei).

S-au vaccinat anti COVID-19 un număr de 40 de beneficiari (în data de 16 ianuarie și în 6 februarie 2021), acordul informat pentru beneficiari fiind consemnat de către cei care au venit cu caravana de vaccinare. Pentru încă 20 de beneficiari ai Căminului, s-a dorit vaccinare anti COVID-19, însă DSP nu a mai trimis caravana de vaccinare. Pe timpul derulării vaccinării, nu au fost înregistrate incidente.

Asistentul medical coordonator a relatat cazul unui beneficiar care, în anul 2016, în urma unei intervenții chirurgicale pe cord deschis, s-a confruntat cu o infecție în jurul firelor metalice folosite în trecut la sutura plăgii operatorii. Deși au fost contactate trei spitale, toate au refuzat să asigure intervenția medicală necesară beneficiarului. În urma acestor refuzuri, situația a fost în final rezolvată cu sprijinul unei asistente medicale din cadrul Căminului, care a extras firul metalic ce întreținea infecția.

La nivelul Căminului, exista un frigider pentru păstrarea medicamentelor, insulinei etc., un Registru de Sugestii și Reclamații care nu conținea consemnări și o Cutie pentru sugestii și reclamații (care era verificată de managerul Căminului) și care, la momentul efectuării vizitei, nu conținea niciun document (așa cum a reieșit din discuțiile purtate cu reprezentanții Căminului).

Aprovizionarea Căminului cu produse alimentare se realiza o dată la două săptămâni. Din mâncarea beneficiarilor se opreau probe, care erau etichetate și păstrate la frigiderul destinat acestei activități, pentru 48 de ore.

În ceea ce privește alimentația beneficiarilor cu diabet, aceasta respecta indicațiile medicului diabetolog. Pentru beneficiarii cărora li s-a indicat regim hiposodat, se gătea separat mâncare nesărată.

La nivelul Căminului, erau alcătuite următoarele documente: Codul Etic al personalului; Ghidul beneficiarului, care făcea referire și la dotările Căminului; Documente care includeau criteriile de admitere și actele medicale, investigații paraclinice/analize medicale recente (spre exemplu: test HIV solicitat persoanelor cu vârsta de până la 70 de ani, AgHBs, tratamente urmate).

La capitolul servicii și utilități era precizat faptul că, asistența medicală era oferită și asigurată de către un medic medicină generală și șase asistente medicale, care ofereau tratament medical conform diagnosticelor medicale, tratament de urgență și asistență medicală non stop, cât și evaluări medicale periodice. Toate aspectele menționate erau consemnate în fișele de evaluare medicală și evaluare zilnică a stării de sănătate.

În ceea ce privește serviciile de întreținere și îngrijire zilnică, acestea erau materializate în efectuarea unor activități, cum ar fi: baia corporală generală, schimbatul lenjeriei și al pampersilor etc.

Din verificarea celor trei “fișe pacient” puse la dispoziție de către conducerea Căminului s-a constatat faptul că, medicul Căminului a consemnat diagnosticul, tratamentul și chestionarul COVID-19 prin intermediul cabinetului medical individual propriu. Totodată, din examinarea fișelor de ”Medicina muncii - Fișa de aptitudine” a reieșit că, acestea au fost întocmite corespunzător, Astfel fișele menționate conțineau mențiuni cu privire la: avizul medical “apt”, data întocmirii acestora și semnătura medicului de medicina muncii.

Având în vedere cele de mai sus, în temeiul art. 43 alin. (1) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată,

RECOMANDĂ
conducerii Căminul de Bătrâni “Armonia”,
să întreprindă măsurile legale care se impun pentru:

1. Efectuarea analizelor medicale de sânge cu periodicitatea impusă de starea de sănătate a fiecărui beneficiar;
2. Analizarea posibilității de încheiere a unor Protocoale de colaborare cu unități specializate în efectuarea analizelor medicale, pentru monitorizarea permanentă a stării de sănătate a beneficiarilor;
3. Reluarea demersurilor de înștiințare a Direcției de Sănătate Publică București cu privire la continuarea vaccinării anticovid a beneficiarilor Căminului;
4. Verificarea periodică a condițiilor în care se poate face accesul fizic al aparținătorilor aflați în vizită la beneficiari, în condițiile pandemiei COVID-19 declarată de autorități.

București, 15 iulie 2021

